

info

Št. 63 · December 2001 · Slovenska izdaja

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Lihtenštajn
Nemčija
Slovenija
Švica

EU in Alpe

Če ne pride EU h gori...

Drage bralke, dragi bralci!

Geografsko gledano ležijo Alpe sicer sredi Evrope, glede političnih in gospodarskih odločitev pa velikokrat ostajajo na obrobju: najpomembnejše odločitve se sprejemajo namreč izven alpskega prostora, v glavnih mestih, vedno pogosteje tudi v Bruslju in Strasbourg.

Uvodnik

Kot je znano, veljajo Alpe za ekološki sistem zgodnjega opozarjanja, kjer so posledice zgrešenega gospodarskega razvoja, npr. na področju prometa, hitreje in izraziteje opazne kot v ravninskih predelih. Kdor pozorno spremlja razvoj alpskega prostora, lahko tako pravočasno ugotovi, kaj se dogaja, in si prizadeva vplivati na spremembo okvirnih pogojev.

Z Alpsko konvencijo, ki je bila podpisana natančno pred desetimi leti in je začela veljati leta 1995, je osem alpskih držav skupaj z Evropsko unijo ustvarilo pogod-

bo, ki ima prihodnost. Čeprav je CIPRA v vlogi kritičnega opazovalca zelo pogosto izrazila svoje dvome in pridržke do najrazličnejših formulacij v Alpski konvenciji, pa vendarle moramo priznati, da je Alpska konvencija doslej najzahtevnejša zasnova za trajnostni razvoj v večji regiji, hkrati pa tudi privlačna zasnova za oblike sodelovanja znotraj regije. S pomočjo Alpske konvencije se tolikokrat opevana Evropa regij premika od praznega besedičenja h konkretnim zamislim.

Glede na pomen, ki ga ima Alpska konvencija v evropskem kontekstu, pa nekako preseneča mlačno delovanje Evropske unije. Na ta očitek CIPRE je evropska komisarka za okolje Margot Wallström odgovorila, da ima Evropska unija Alpsko konvencijo za zelo pomemben in dragocen dosežek, vendar pa zaradi pomanjkanja kadrov ne more zagotoviti udeležbe svojih predstavnikov na sejah. Za CIPRO to nikakor ni vprašanje kadrov, je preprosto vprašanje prioritete in očitno je, da se v tem primeru prioritete določajo po napačnem vrstnem redu.

Kaj lahko storimo, kaj bi morali storiti? Ne smemo čakati samo na to, da bo Evropska unija oblikovala svojo politiko za Alpe. Ravno nasprotno: sami moramo postati dejavni, strniti lastne vrste v alpskem prostoru in postati slišni v Evropi, to pa velja za vse akterje: državljane, poslance ali sodelujoče pri državljskih pobudah. Povedano drugače: če ne pride EU h gori, bo prišla gora k EU.

*Andreas Weissen
Predsednik CIPRE-International*

Naslovna stran:

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V.,
München

VSEBINA

● Letna strokovna konferenca cipra

4 Evropska regionalna politika

5 Evropska kmetijska politika

● Omrežja v alpah

6 Omrežje občin zasedalo v Lihtenštajnu

«Občina prihodnosti»

7 Kazalci trajnosti – perspektiva, ki ima prihodnost

● Alpska konvencija

Publikacije

8 «Prebivalstvo in kultura»: ključni protokol

9 Alpska mesta – med metropolizacijo in novo samostojnostjo

Koledar s fotografijami gora iz osrednje Azije

● Bela knjiga/črna lista

10 «Šola in moja vas» – projekt občine Budoia

Študija za novo smučišče

● Poročila iz dežel

11 INTERREG III – čezmejno sodelovanje

Ekološko občutljiva območja brez GSO

12 Bela knjiga EU o prometu: Razmejitev in učinkovitost, toda kdaj?

13 Cestni predori v Alpah: Evropa boleha za prometom

Compagnie des Alpes: Prihaja nov monopol

14 Spremenjena sestava uprave CIPRE

Na pomoč! Motorne sani v Dolini Maire!

15 Alpsko mesto: šestič po vrsti

16 CIPRA prejela Bindingovo nagrado 2001

Predstavniki politike in znanosti, nevladnih organizacij ter EU so si na letni konferenci CIPRE-International, ki je potekala v Chambéryju na temo «Evropska unija in Alpe», lahko izmenjali svoje predstave in stališča ter razpravljali o njih. V nadaljevanju objavljamo kratek povzetek dogajanj in razprav tega dne. Poglavitni temi, o katerih so razpravljali udeleženci, sta bili regionalna in kmetijska politika, katerih delež v proračunu EU zavzema skupaj več kot 70 %. Posamezni referati in razprave bodo objavljeni v zborniku konference, ki bo izšel na začetku prihodnjega leta.

Evropska regionalna politika

Na letni konferenci CIPRE v Chambéryju so predavatelji prikazali socialnoekonomsko ter kulturno raznovrstnost kot oviro za razvoj usklajene alpske politike EU. To dejstvo, ki pravzaprav razkriva bogastvo alpskega prostora in ta alpski prostor že vnaprej določa kot poskusno območje za trajnostno Evropo, sproža problem vzpostavitve in izvajanja učinkovite subsidiarnosti v EU. Trenutna prenova evropske regionalne politike zaenkrat še ne daje odgovora na vprašanje, kakšna bo razdelitev pristojnosti na različnih političnih ravneh.

©CIPRA-International

V kongresnem centru «Le Manège» v Chambéryju je bila pozornost namenjena EU in Alpe.

Ur. – Regionalna politika EU je v fazi revizije. Sektorško politiko bo nadomestil teritorialni pristop. Vpliv, ki izhaja iz posameznih sektorjev, je ustrezal interesom podjetij. Pri teritorialni politiki pa medsebojno učinkovanje med posameznimi sektorskimi politikami ni bilo upoštevano. Za reševanje problemov vsakega posameznega sektorja je potreben menedžment, ki presega njegovo raven. Ta koordinacija pooblastil je bistvo nove, tako imenovane teritorialne politike. Trenutne politične spremembe naj bi vodile v ponovni razmislek o razmerjih med različnimi ravni pristojnosti ter o pristojnostih pri odločanju v finančnih zadevah, vendar pa jih bo težko doseči zaradi vpliva lobijev sektorске politike, ki imajo v EU in posameznih državah še zelo pomembno vlogo.

EU: presežna vrednost za Alpe?

«Presežna vrednost» Evrope bi bilo mogoče optimalno oblikovati z vzpostavitvijo in uskladitvijo nove teritorialne politike, s pomočjo katere bi razvili celovitejši vidik alpskega prostora. V tem primeru bi EU pripravila predlog akcijskega okvira in znotraj tega postavila

©CIPRA-International

prioritete EU, kot je npr. varstvo okolja ali multimodalnost prometa, ter jih finančno podprla. Za izbor prioritetenih akcij in potrebnih ukrepov bi bile odgovorne regije – lokalni akterji namreč najbolj poznajo dejanski položaj. Če je vključenost regij intenzivnejša, potem so tudi priložnosti za uspeh evropskih politik večje. Da pa bi lahko to dosegli, morajo biti izpolnjeni nekateri pogoji. Po eni strani mora EU zagotoviti ustrezna proračunska sredstva in to zlasti na področju prometa. Ta v tem trenutku znaša približno vsoto subvencij, ki so v okviru proračuna EU namenjene pridelavi tobaka! Po drugi strani pa se mora EU zavezati h konkretnjšim postopkom izvajanja trajnostnega razvoja. Da danes temu ni tako, kaže recimo pritisk, ki mu je bila izpostavljena švicarska vlada, da je poleg 28-tonskih tovornjakov dovolila vožnjo skozi državo tudi 40-tonskim tovornjakom. Ne nazadnje morajo alpske države svoje interese zastopati soglasno in se skupaj zavzeti za konkreten razvojni projekt ter novo vrednotenje Alpske konvencije.

Dolga pot do uskladitve in medsebojne povezanosti

Prihodnost tovrstne teritorialne politike je še naprej negotova. Alpe pomenijo sicer nekakšno poskusno območje trajnostnega razvoja v Evropi, bo pa treba še veliko postoriti pri vprašanju usklajenosti ureditve na ravni posameznih držav in Evropske unije.

S programom Interreg III, ki vsebuje poglavje o alpskih regijah, se odpirajo ugodne možnosti, da bi omenjeno lahko tudi uresničili v praksi. Vsa zavlačevanja in negotovosti, ki trajajo že dve leti, pa so žalostna podoba pomanjkljivega usklajenega delovanja med alpskimi državami ter nesposobnosti EU, da bi učinkoviteje upravljala s tem programom, ki predstavlja priložnost za alpski prostor.

Otvoritvene govore letošnje strokovne konference CIPRE so med drugimi imeli Andreas Weissen, predsednik CIPRE-International...

Evropska kmetijska politika

Kmetijski sektor predstavlja z 48 milijardami evrov v letu 2001 najpomembnejšo proračunsko postavko Evropske unije. Filozofija kmetijske politike EU temelji na konkurenci s Severno Ameriko. Določa jo torej strategija globalne trgovine in ne izhaja iz socialnoekonomskih ali ekoloških zahtev Evrope, zato tudi ne preseneča, da se je kmetijstvo v gorskih območjih in zlasti v alpskih regijah danes znašlo pred nepremostljivimi težavami.

Ur. – Hribovsko kmetijstvo postaja zaradi internacionalizacije tržišč in gospodarstva vedno manj konkurenčno. Zmanjševanje njegove tržne vrednosti je povzročilo tudi zmanjševanje dohodka in prek tega manjši socialni ugled, obenem pa je glavni razlog za proces odseljavanja v odročnejših predelih znotraj alpskega prostora. Težave, pred katerimi stoji kmetijstvo, vplivajo na socialnoekonomsko vitalnost in biološko raznovrstnost v teh regijah.

Kmetijstvo kot presečišče različnih sektorjev

Tudi na tem področju bi krizo lahko rešili s teritorialno politiko, ki poskuša doseči skladnost med javnimi in zasebnimi dejavnostmi. Tako je npr. turizem dragocen zaveznik kmetijstva. Kmetijstvo mora dejansko staviti na lastno regionalno identiteto in na kakovost svojih proizvodov, ki jih kupujejo uporabniki, med katerimi so tudi tuji turisti. Nakup določenega proizvoda bi tako pomenil podporo področju, od koder tak proizvod izvira. Glavni adut Alp je namreč njihova velika raznovrstnost. Da pa bi lahko izčrpali te možnosti, je treba analizirati lokalne vire, pri čemer morajo biti upoštevana tudi pričakovanja prebivalcev vsake geografske regije. Potreben je teritorialni pristop. Da bi bilo mogoče kar najbolje izkoristiti instrumente EU in izboljšati njihove učinke na okolje v kmetijskem področju, je treba uporabljati orodja za ocenjevanje. Prvi korak v to smer je bil narejen s programom SUSTALP.

Intenzivno kmetijstvo pomeni nevarnost za raznovrstnost alpskega kmetijstva. Nove politike morajo biti usmerjene v večfunkcionalno kmetijstvo, to pa mora temeljiti na znakih kakovosti ali izvora, ki vključujejo ekološke vidike. Predpisane zahteve in kontrola izvajanja so bistveni elementi, če želimo

doseči neoporečno kakovost in verodostojnost do uporabnikov. Trenutno pomanjkanje zaupanja potrošnikov do proizvodov «industrijskega» kmetijstva je priložnost za «drugačno» kmetijstvo.

Nega krajine je kot rezultat ekstenzivnih kmetijskih dejavnosti in osrednji element regionalne identitete še eden od pomembnejših sorodnih sektorjev v kmetijstvu.

Kmetijska politika EU in alpska raznovrstnost

Evropski uniji velikokrat očitajo, da še ni uporabila novih teritorialnih politik. EU potrebuje globalno in transnacionalno strategijo delovanja, ki pa mora biti prilagojena lokalnim potrebam. Toda politika EU še vedno ne upošteva lokalnih in regionalnih razlik. Na kmetijskem področju stoji EU ponovno pred političnimi protislovji, kar velja zlasti za proizvode iz surovega mleka, ki jih je Unija prepovedala. Ta odločitev je številnim specialitetam, ki so značilne za gorska območja, zadala smrtni udarec in s tem vplivala tudi na druga področja, kot je npr. turizem (ni več tako privlačen), nega krajine (raba krajin ni več ekstenzivna) in biološka raznovrstnost.

...René Sournia,
predsednik
CIPRE-Francija...

...in Louis Besson,
župan Chambéryja

Omrežje občin zasedalo v Lihtenštajnu

© CIPRA-International

Rainer Siegele,
stari in novi
predsednik Omrežja
občin

Ur. – Osrednja tema letne konference Omrežja občin «Povezanost v Alpah» 12. in 13. oktobra 2001 v Schaanu je bila posvečena prometu, prostoru in planiranju s poudarkom na urbanistični problematiki. Po pozdravnih besedah, ki so jih udeležencem izrekli predsednik združenja Rainer Siegel, načelnik občine Schaan Hansjakob Falk in lihtenštajska prometna ministrica Rita Kieber-Beck, se je konferenca začela z uvodnim referatom o problemih, s katerimi se alpske občine srečujejo na področju prometa, ter o možnostih prostorskega planiranja pri reševanju teh problemov. Zlasti v alpskem prostoru je prostorsko planiranje zelo pomembno. Pomanjkanje uporabnega prostora, naravne nesreče in ekološka občutljivost alpskega sveta, prekomerna raba krajinskega prostora, turizem in obremenitve okolja, ki so posledica turizma, pa tudi delna izpraznitev alpskega prostora zaradi slabih ali nezadostnih eksistenčnih pogojev zahtevajo dobro premišljene razvojne strategije v tem

občutljivem in ogroženem življenjskem prostoru. Načrtovanje prostora in prometa je bistveni element trajnostnega razvoja. Raznolike in inovativne možnosti prostorskega načrtovanja in načrtovanja prometa morajo biti prenešene v usklajeno in odgovorno politiko, če želimo ohraniti in spodbujati dolgoročne razvojne možnosti in kakovost našega življenja.

Predstavnik občine Schaan je predstavil trenutni položaj v občini gostiteljici ter analiziral reševanje konkretnih problemov na prometnem področju. Nazadnje je bil predstavljen še projekt «Liechtenstein-Takt» kot primer reševanja prometne problematike na regionalni ravni. Sledila je okrogla miza, na kateri so predstavniki vseh alpskih držav razpravljali o temi z naslovom «Možnosti v občinah, ki so članice Omrežja: osamljene akcije ali povezane strategije?» ter spregovorili o svojih lastnih izkušnjah in možnostih za ustrezne rešitve.

«Občina prihodnosti»

© CIPRA-International

Glavno nagrado na natečaju «Občina prihodnosti», ki jo je prejela občina Schleching, je prevzel njen župan Irlacher

Ur. – Sedemčlanska žirija, ki so jo sestavljali predstavniki vseh alpskih držav, je ocenila projekte, ki so prispele na natečaj Omrežja občin «Povezanost v Alpah». Odločitev je padla: glavno nagrado v višini 4.000 evrov in naslov «Občina prihodnosti» je prejela občina Schleching za osnutek predloženega celostnega projekta. Stranski nagradi je žirija podelila občinama Cimego in Mittenwald. Podelitev nagrad je potekala v okviru letne konference Omrežja občin.

Občine so si s predloženimi projekti prizadevale najti konkretno obliko trajnostni ideji Alpske konvencije. Ocenjevanje projektov je potekalo na podlagi štirih kriterijev: projekti so morali biti del trajnostnega koncepta občine, vključevati so morali tudi ekološke, ekonomske in socialne razsežnosti. Naslednja dva kriterija sta bila kreativnost in inovativnost, tako da bi bilo projekte mogoče priporočiti kot zgled tudi drugim občinam. Četrti kriterij pa je bil način izvedbe projekta: odločilnega pomena so bili pripravljenost za dialog

s prebivalci in akterji v občini, učinkovit nadzor uspešnosti in prek tega zagotovitev dolgoročnih učinkov projekta.

Omenjene štiri kriterije je žirija lahko ocenila od 0 točk (ne ustreza) do 3 točk (zelo dobro). Sistem ocenjevanja ni bil zapleten in žirija je bila pri ocenjevanju enotna.

Značilno za vseh deset projektov, ki so sodelovali na natečaju, je bila domiselnost in zavzetost pri delovanju v svoji občini, vendar pa je zmagovalna občina dosegla 65 od možnih 84 točk, kar kaže na to, da se je razvoj šele začel.

Natečaj bo organiziran tudi prihodnje leto. Vse informacije o prireditvi lahko dobite pri Omrežju občin (e-pošta: siegele@maeder.at) ali pa pri CIPRI (e-pošta: cipra@cipra.org).

Kazalci trajnosti – perspektiva, ki ima prihodnost

Ob podelitvi nagrad na natečaju «Občina prihodnosti» se je predsednik žirije zavzel za kakovosten nadzor delovanja občin, ki so včlanjene v Omrežje občin. Omrežje, pri katerem je tako kot pri Omrežju občin v ospredju trajnostni razvoj, bi moralo biti dinamičen proces in tako tudi ostati.

Ur. – Kako je mogoče izmeriti in preveriti izvajanje načel trajnosti, h katerim so se zavezale članice omrežja? Dejansko stanje je pri tem manj izrazito kot sam proces, saj mora čez nekaj časa postati jasno, ali so občine dosegle svoje razvojne cilje in kako so jih dosegle, da bi lahko sploh govorili o tem, da je proces uspel.

Gre namreč za to, da bi v omrežnih občinah vzpostavili neke vrste bilanco trajnosti. S pomočjo kazalcev bi bilo mogoče z malo truda predstaviti uspehe in neuspehe. Poleg tega pa je napredek na najrazličnejših področjih delovanja mogoče primerjati tudi na nadregionalni in mednarodni ravni, pa tudi lažje si ga je predstavljati oz. lažje ga je posredovati. Žirija natečaja »Občina prihodnosti« – člani žirije so istočasno člani Sveta omrežja – bi tako v prihodnje morala te kazalce preveriti in s tem zagotoviti resno izvajanje »nadzora kakovosti delovanja občin«.

Transparentna energetska učinkovitost

Pozitivni primer trajnostne bilance na področju energije je energetska knjigovodstvo, ki ga že sedaj uporabljajo v nekaterih omrežnih občinah. Energetska knjigovodstvo nudi občinam uporaben instrument nadzora in pregleda rabe energije v zgradbah in energetskih objektih, pa tudi spremljanje učinkovitosti varčevalnih ukrepov. Vsebuje podatke, ki so pomembni za izbiro in načrtovanje ukrepov za izboljšave, s tem pa je tudi osnova za presojanje, kakšne so možnosti varčevanja z energijo in zmanjšanja stroškov. S tem, ko se v občinah ukvarjajo z lastno porabo in lastnimi stroški, se krepiti tudi osveščenost glede porabe energije. Energetska knjigovodstvo je mogoče prenesti tudi na celotne regije. V Waldviertlu v Spodnji Avstriji mesečno zbirajo in analizirajo podatke o porabi energije ter stroške v vseh občinah v regiji. Na ta način želijo doseči primerljivost podatkov. Nepravilnosti, napake na objektih in nesmiselna poraba so razvidni iz primer-

jav na ravni regije in pričakujemo lahko, da bo gospodarjenje trajnostno.

Primer certificiranja energije je program, ki ga izvaja Energetski inštitut iz Vorarlberga »e5 – deželni program za energetske učinkovite občine«. Glede na stopnjo energetske učinkovitosti, torej glede na odstotek uporabljenih možnosti energetske učinkovitosti so občine ocenjene z oceno do pet »e«. V prihodnje bo cilj vzpostavitev enotnega certificiranja na evropski ravni za tista mesta in občine, ki bodo še posebej prizadevno ravnale na ravni energetske politike.

Vrednotenje prometa

Tudi za področje prometa obstajajo številni uporabni kazalci, kot so poraba energije na kilometer, emisije na osebo, hrup, poraba energije na osebo, poraba prometnih površin na osebo, prostorska razdelitev znotraj občine, dosegljivost, prometna varnost, odstotkovni delež dolžine kolesarskih stez pri dolžini vseh prometnih poti. Poraba prometnih površin npr. pokaže, ali ima občina glede na število prebivalcev preveč prometnih površin, kot so npr. ceste in parkirni prostori.

Tako, kot se pri natečaju »Občina prihodnosti« spodbujajo projekti, ki združujejo ekološke, ekonomske in socialne razsežnosti, je tudi pri kazalcih trajnosti pomembno, da se poleg ekološke upošteva tudi ekonomska in socialna komponenta.

Letošnja skupščina delegatov Omrežja občin je potekala v Schaanu – blizu zvonika

© Jürgen Deuble

«Prebivalstvo in kultura»: ključni protokol

Pri pripravi Alpske konvencije sta bili osrednji temi prebivalstvo in kultura. Zdrava pamet pravi, da ni mogoče govoriti o varstvu in razvoju v Alpah, ne da bi pri tem upoštevali ljudi, ki tam živijo. Ta tema je na prvem mestu v seznamu področij, ki jih našteva 2. člen, 2. odstavek, okvirne konvencije. Danes potekajo živahne razprave o tem, kdaj in kako bi moral biti oblikovan protokol o prebivalstvu in kulturi.

© Christine Rehr

Kultura malo drugače.

Ur. – Okvirna konvencija naj bi bila tisto ogrodje Alpske konvencije, ki jo usmerja. Deloma vsebuje formalne obrazložitve, deloma pa načelne izjave. Drugi člen vsebuje temeljne usmeritve na različnih delovnih področjih. Prva tema, ki je obravnavana, je področje prebivalstva in kulture. Pogodbenice morajo poseči po primernih ukrepih «s ciljem spoštovanja, ohranjanja in podpiranja kulturne in družbene samobitnosti avtohtonega prebivalstva ter zagotavljanja njegove življenjske osnove, še posebno poselitve in gospodarskega razvoja, ki sta znosna okolju, ter pospeševanja medsebojnega razumevanja in partnerskega vedenja med alpskim in zunajalpskim prebivalstvom».

Pritegnitev regionalnih akterjev

Na začetku je bila priprava Alpske konvencije klasičen primer «top-down», tj. reševanja od zgoraj navzdol. Konec osemdesetih let so se države spet lotile stare ideje, ki so jo štejele za pozitivno, in začele pripravljati besedilo za okvirno konvencijo. Šele od leta 1994 naprej so bili regionalni in lokalni akterji bolj ali manj – odvisno od posamezne države – vključeni v pripravo protokolov. Kritika te prve faze danes ni več aktualna. Če beremo okvirno konvencijo brez predsodkov, imamo pred seboj sodobno in aktualno besedilo, ki vključuje socialnoekonomske, kulturne in ekološke vidike, pred seboj imamo torej predhodnico Agende 21 iz Ria. Protokol o prebivalstvu in kulturi pa je priložnost, da s soodločanjem vseh udeležencev nadalje «razvijamo» Alpsko konvencijo. Načeloma ponuja konvencija Alpam enkratno priložnost v Evropi regij.

„Alpska konvencija“ kot presežna vrednost

S konvencijo so alpske države in EU dobile v prihodnost usmerjen instrument za trajnostni razvoj v alpskem prostoru. Usklajeno reševanje problemov in skupno določanje ciljev za vse alpske države v okviru teritorialnega pristopa so priložnost, ki jo bo treba končno uresničiti. Kot vse pogodbe te vrste ima tudi

konvencija svoje slabosti, vendar pa sta že njen obstoj in uspešna ratifikacija sama po sebi prednost – poleg tega pa konvencija ustvarja uravnotežen okvir za pristop, ki vključuje socialno-ekonomske in ekološke vidike. V številnih točkah sicer ne vsebuje nič revolucionarnega, a v celoti predstavlja dragocen instrument – seveda s predpostavko, da se konvencija tudi uporablja. Nujno potrebno je tako opustiti destruktivno kritiko formalnih vidikov. Alpska konvencija je v Evropi enkratni instrument za trajnostni razvoj.

Vsebina izhaja iz procesa

Pomembno je, da danes razmišljamo o procesu, ki bo sprožil pripravo protokola o prebivalstvu in kulturi. Ta mora temeljiti na udeležbi regionalnih in lokalnih akterjev in jih vključiti v delo, prav tako pa upoštevati raznolikost tradicionalnih ter novih kultur. Alpska konvencija je namenjena vsem prebivalcem Alp, pa naj le-ti v teh krajih živijo samo eno leto ali več deset generacij. Taka raznolikost mora biti vključena že v pripravo besedila za protokol o prebivalstvu in kulturi. Proces, ki enemu ali drugemu od večjih kulturnih področij v Alpah priznava prednostno vlogo, bo za druga kulturna področja ustvaril nepremagljiv problem. Ta področja se s protokolom o prebivalstvu in kulturi ne bi mogla identificirati, s tem pa tudi ne z Alpsko konvencijo na splošno.

Ministrska konferenca, ki se je odvijala lani oktobra v Luzernu (6. Alpska konferenca) je sklenila dodati delovno skupino, ki naj bi pripravila podlage na temo Prebivalstvo in kultura.

Cipra zahteva, da se s tem mandatom prične delati na protokolu prebivalstvo in kultura. Pod italijanskim predsedovanjem ta delovna skupina še ni zasedala.

Alpskonvention / Convenzione Alpina / Convenzione delle Alpi / Alpkonvention

Alpska mesta – med metropolizacijo in novo samostojnostjo

Ur. – Pri vprašanju, kako javnost zaznava Alpe, so mesta doslej odigrala komajda kakšno vlogo, pa tudi v strokovnih razpravah so jih šele v zadnjih letih odkrili kot raziskovalno temo. Prav tako mest ne omenja Alpska konvencija. Vendar pa so procesi urbanizacije v alpskem prostoru prav zato tako pomembni, ker so tudi Alpe vključene v evropsko delitev dela in ker povsod po Evropi prav iz mestnih središč že zelo dolgo prihajajo odločilni razvojni impulzi. Trajnostni regionalni razvoj je tudi v Alpah odvisen od obstoja urbanosti, istočasno pa tudi od razmerja med mestom in njegovo okolico, ki temelji na sodelovanju. Brez upoštevanja obeh vidikov teče regionalni razvoj v prazno.

Večina alpskega prebivalstva živi v mestih oziroma urbanizirani okolici. Največja rast prebivalstva je na obrobju Alp, ki se je tako spremenilo v zaledje izvenalpskih aglomeracijskih prostorov. Z vključitvijo delov Alp v različne večje regije Evrope pa je vedno težje odgovoriti na vprašanje, kako lahko alpska mesta ohranijo svoje posebnosti in relativno samostojnost. Obe lastnosti sta namreč potrebni za zagotovitev trajne inovacijske sposobnosti, ki se ne omejuje samo na gospodarstvo. Ker pa se odgovornost za regionalni razvoj v vedno večji meri decentralizira in prelaga na raven mesta, postaneta ti dve lastnosti še pomembnejši. Prihodnji razvoj v Alpah bo odvisen od tega, v kolikšni meri bo alpskim mestom uspelo, da bodo

znotraj evropskega sistema mest zastopana dejavno ter da bodo znotraj svojega zaledja vzpostavila tesno sodelovanje s podeželjem, s tem pa spodbujale trajnostne prostorske oblike rabe.

Manfred Perlik je tako v svojem delu prvič opravil popis stanja mest in njihovih periurbanih zaledij v celotnem alpskem prostoru, izhajajoč iz analize podatkov o občinah iz alpske baze podatkov geografskih inštitutov iz Berna in Erlangna-Nürnbergga. Na tej podlagi je mogoče oceniti, kakšne so posledice urbanizacijskih procesov na alpska mesta ter na Alpe v smislu večjega prostora znotraj evropskega območja rasti.

Kratek pregled vsebine: prvi del govori o teoretičnem pristopu – mesta kot ključna velikost regionalnega razvoja v Alpah. V drugem delu avtor predstavi empirične raziskave o urbanizaciji ter strukturnemu razvoju alpskih mest. Tretji del pa opisuje položaj in perspektive alpskih mest, pri čemer izhaja iz empiričnih in teoretičnih ugotovitev.

Manfred Perlik: Alpenstädte – Zwischen Metropolisation und neuer Eigenständigkeit (Alpska mesta. Med metropolizacijo in novo samostojnostjo). Izšlo septembra 2001. 246 strani, 38 preglednic, 11 zložljivih barvnih zemljevidov in 2 sliki. Cena: 45.- CHF. Samo v nemščini.

Koledar s fotografijami gora iz osrednje Azije

V okviru mednarodnega leta gora 2002 je Švicarska agencija za razvoj in sodelovanje (DEZA) podprla program «Hiša gora» v osrednji Aziji. Cilj programa je okrepiti razumevanje prebivalcev o realnosti življenja v gorskih regijah. «Hiša gora», ki ima svoj sedež v Biškeku (Kirgizistan), naj bi predstavljala izhodišče za izmenjavo izkušenj ter razvoj inovativnih idej občin, organizacij ter posameznikov.

V okviru programa so oblikovali koledar s fotografijami gora iz osrednje Azije, ki ga lahko kot darilo dobi-

te pri Švicarski agenciji za razvoj in sodelovanje (DEZA), dokler zaloga ne bo pošla (DEZA-Verteilzentrum, Postfach, 3000 Bern 23).

Babette Pfander, svetovalka pri CDE (Centre for Development and Environment), odgovorna za projekt mednarodnega leta gora v Biškeku v Kirgizistanu

Primer za belo knjigo

«Šola in moja vas» – projekt občine Budoia

© Comune di Budoia

**Otroci razlagajo
odraslim o svojem
okolju**

Ur. – «Od sanj do projekta» se glasi podnaslov okoljsko- in socialnopedagoškega projekta, ki ga je pripravila občina Budoia. Projekt je trajal tri leta, v njem pa je sodelovalo pet osnovnošolskih razredov in dve skupini otrok iz vrtca – skupaj torej 350 otrok. Rezultati so organizatorje opogumili, da bodo s projektom nadaljevali tudi v prihodnje.

V prvi fazi projekta, ki so jo poimenovali «Sodelovanje in šola – vse o okolju», je šlo za izobraževanje, namenjeno učiteljem, nato pa je delo potekalo v manjših skupinah z učenci na različnih stopnjah. Teme so bile izbrane glede na potrebe, pri čemer je bil osrednji cilj spoznati šolo kot kraj srečanja in se to naučiti spoštovati. Pomembna delovna metoda je bila medsebojna izmenjava mnenj, pri čemer so lahko otroci razvili lastnosti, kot so sposobnost reševanja problemov in socialna odgovornost.

V času projekta so se odvijale različne dejavnosti, na primer skupne glasbene prireditve, na katerih so sodelovali strokovnjaki, ali pa izleti v naravo, na kate-

rih so otroci izdelovali zemljevide in modele ter delali raziskave. Otroci so odrasle tudi vodili po poteh v okolici in jim pripovedovali zgodovino posameznih poti, ki so si jo izbrali. Ob vaškem prazniku so razstavili gradivo, ki so ga pripravili med projektom.

Trajnostni učinek projekta se izraža že v tem, da so se otroci projekta udeležili: idej niso prinesli le iz šole domov, temveč jih bodo nosili vse življenje, če seveda predpostavljamo, da jim je projekt učinkovito približal ideje o trajnosti. To pa vsebuje tudi nadzor uspešnosti in to tako dolgoročno kakor tudi zelo neposredno, kajti otroci ocenjujejo kakovost projekta s svojimi spontanimi reakcijami.

Protokol «Varstvo narave in urejanje krajine», Preambula

...prepričane, da mora imeti tamkajšnje prebivalstvo možnost opredeliti svoje zamisli o družbenem, kulturnem in gospodarskem razvoju in sodelovati pri njihovem uresničevanju v okviru veljavne ureditve.

Primer za črno listo

Študija za novo smučišče

Ur. – Medtem ko se žičniška podjetja v švicarskem Gornjem Valaisu pritožujejo zaradi rdečih števil, ki dosegajo okrog 170 milijonov evrov, prometa v obdobju 2000-2001, ki je znašal 110 milijonov evrov, ter dobička v višini samo enega milijona evrov, pa istočasno poteka študija izvedljivosti za ureditev novega smučišča, ki se financira iz javnih sredstev.

V okviru projekta Interreg II je bila opravljena študija izvedljivosti za gradnjo približno dvanajstih smučarskih žičnic, ki bi jih postavili na območju Monte Moro, na meji med Švico in Italijo in v zadnjem delu doline reke Saas. Tako Italija kot Švica bi prispevali po 150.000 evrov, kolikor znaša potrebna vsota. Prav tako bi študijo finančno podprle tudi vpletene regije, regija Piemont Gorska skupnost Monte Rosa (Comunità montagna del Monte Rosa), regija Visp-Raron West ter kanton Valais.

Za izvedbo projekta bo potrebnih 110 do 120 milijonov evrov. Izgradnja smučarskih naprav je predvidena predvsem na švicarski strani, saj je zemljišče na itali-

janski strani preveč prisojno in plazovito. Smučarje bi iz Italije na smučišče pripeljala podzemna vzpenjača. Oviro pri uresničitvi projekta predstavlja obstoječe krajsko varstveno območje, ki je pomembno za kanton v švicarskem delu. Ta visokogorska regija je še nedotaknjena in je zato dragocena.

Glede na trenutno stanje javnih financ in pa finančni položaj žičniških podjetij preseneča dejstvo, da se javna sredstva na tak način zapravljajo v okviru programa Interreg.

Protokol «Varstvo narave in urejanje krajine», 8. člen

Načrtovanje – Pogodbenice bodo na podlagi krajskega načrtovanja in v skladu s prostorskim načrtovanjem sprejele vse potrebne ukrepe za ohranitev in izboljšanje naravnega in sonaravnega življenjskega okolja prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst kakor tudi za druge značilne sestavine naravne in kulturne krajine.

© Gesellschaft für ökologische
Forschung e.V., München

**Študija izvedljivosti
za ureditev novega
smučišča se financira
iz javnih sredstev**

INTERREG III – čezmejno sodelovanje

Ur. – INTERREG je pobuda Skupnosti v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) za področje sodelovanja med regijami Evropske unije. V tretji fazi pobude INTERREG III, ki zajema obdobje 2000-2006, naj bi se okrepila gospodarska in socialna povezanost v EU s pomočjo spodbujanja sodelovanja na čezmejni (usmeritev A), transnacionalni (usmeritev B) in medregionalni ravni (usmeritev C). Področja, ki bi bila pri tem deležna subvencijskih sredstev, so območje EU in obmejne regije. Prioritetne teme so predvsem varstvo okolja in virov, razvoj prostora in povezovanje na področju transporta kakor tudi pretok informacij. V okviru programov lahko predložijo projekte vsi akterji iz javnega in zasebnega sektorja – nacionalne, regionalne ali lokalne oblasti, raziskovalne inštitucije, univerze, organizacije itd. – in zaprosijo za subvencijska sredstva.

Program INTERREG III B za območje Alp se je začel oktobra 2001 z vzpostavitvijo borze idej za projekte. Borza naj bi spodbudila izmenjavo idej za projekte ter olajšala iskanje ustreznih partnerjev na transnacionalni ravni. Program za območje Alp vključuje 22 regij v štirih državah članicah EU: Avstriji, Franciji, Italiji in Nemčiji ter v nekaterih državah, ki niso članice EU: Lihtenštajnu, Sloveniji in Švici. Teme so naselja, transport in viri. Kdor ima določeno idejo za projekt, poišče partnerja z območja prek domačih meja in pri regionalni koordinacijski službi zaprosi za uradno dokumentacijo. Pregled nad idejami za projekte v različnih alpskih državah ter kontaktni naslovi in spletne povezave so zbrani na spletnem naslovu www.interreg.ch/alpinespace.

www.inforegio.cec.eu.int/lwbpro/interregIII

Ekološko občutljiva območja brez GSO

Ur. – Že v letu 1998 je CIPRA sprejela resolucijo, s katero zahteva, da Alpe ostanejo območje brez genske tehnologije. V Evropski uniji so leta 1998 uvedli moratorij za komercialno uporabo gensko spremenjenih organizmov (GSO), kar pomeni, da od tega leta naprej ni bilo več izdano nobeno dovoljenje za gojenje transgenih rastlin. Vendar pa je pred letom dni Evropska komisija že predlagala, da bi ponovno začeli izdajati dovoljenja za gensko spremenjena semena.

Februarja 2001 je Evropski parlament soglašal s poostreno ureditvijo izdaje dovoljenj GSO. Direktiva EU o sproščanju GSO v okolje ureja sproščanje GSO za raziskovalne in razvojne namene, za komercialno uporabo, za gojenje gensko spremenjenih rastlin in njihovo trženje. Za vsako posamezno sproščanje GSO v okolje je še naprej potrebno dovoljenje, o vseh načrtovanih sprostitev pa je treba obvestiti javnost in upoštevati njeno mnenje. Ti predpisi o transparentnosti in udeležbi javnosti so novost. Stara načela o oceni

posameznih primerov (case by case) ter postopnem poenostavljanju in odpiranju pri vse številnejših izkušnjah (step by step) ostajajo še nadalje v veljavi. Novo direktivo EU bi morale države članice oktobra 2001 sprejeti v nacionalno zakonodajo.

V novi direktivi o sproščanju GSO v okolje so obravnavana tudi ekološko občutljiva območja. Predlogi za spremembe v tem smislu sicer niso bili sprejeti, so pa izraženi v črki c) tretjega odstavka 19. člena: na tej podlagi mora pisno soglasje pristojnega upravnega organa med drugim izrecno vsebovati «...pogoje za varstvo posebnih ekosistemov /okoljskih danosti in/ali geografskih območij». Tudi priloge vsebujejo posebna opozorila v zvezi z navedbami o kraju sproščanja v okolje. Je to priložnost za alpski prostor?

© Karin Beck Anstalt, Triesen

Ali nova direktiva EU o sproščanju GSO v okolje lahko prepreči izgleda za prihodnost?

Bela knjiga EU o prometu

Razmejitev in učinkovitost, toda kdaj?

12. 9. 2001 je Evropska komisija predstavila javnosti Belo knjigo o evropski prometni politiki do leta 2010 in njenih usmeritvah za prihodnost, ki jo je dolgo napovedovala.

© Gustav Wendelberger

Učinkovitost, kakovost in varnost prometnega sistema – izrecen cilj bele knjige EU

Ur.- Učinkovito gospodarstvo potrebuje tudi učinkovit promet. Nesoglasja se pojavijo zaradi večjih potreb po mobilnosti na eni strani in nezadovoljstva javnosti zaradi stalnih zamud in slabe kakovosti uslug nekaterih prometnih služb na drugi strani.

Cilj Bele knjige je, da bi v prihodnjih desetih letih evropsko prometno politiko intenzivneje uskladili s povpraševanjem in potrebami državljanov. Načrtovano je, da bi do leta 2010 ponovno oživili železniški promet, pospešili razvoj pomorskega in rečnega prometa ter vzpostavili intermodalni promet. S tem bi dosegli, da bi bil delež podjetij javnega prevoza bolj uravnotežen. Z izgradnjo evropskega prometnega sistema naj bi bil za vse državljanke zagotovljen učinkovit, kakovosten in varen promet.

Zmanjšati je treba pritisk na okolje in prekomerno obremenjenost okolja zaradi prometa, vendar pa s tem ne bi smeli prizadeti gospodarske konkurenčnosti Evropske unije. To bi lahko dosegli z razmejivjo gospodarske rasti od stalnega naraščanja prometa.

Pomemben korak...

Evropska komisija v beli knjigi predlaga okrog šestdeset ukrepov za vzpostavitev trajnostne prometne politike, ki bi upoštevala tudi potrebe evropskih državljanov. Bela knjiga je razdeljena na štiri dele glede na pomembne cilje, ki bi jih bilo treba doseči, to pa so: ustvariti usklajeno razmerje med podjetji javnega prevoza, odstraniti ozka grla v prometu, uskladiti prometno politiko s potrebami udeležencev ter usmerjati globalizacijo prometa.

Pri tem so med drugim zelo pomembne naslednje točke: varnost mora biti na prednostnem mestu, zmanjšati je treba preobremenjenost okolja zaradi prometa, vzpostaviti je treba trajno učinkovit prometni sistem, uskladiti obdavčitev goriva v komercialnem cestnem prometu, načrtovati gradnjo infrastrukture glede na transevropske mreže, usmerjati globalizacijo prometa.

Da bi bilo mogoče preveriti, ali so bili konkretni cilji tudi doseženi, je Komisija sklenila, da bodo v

določenih obdobjih opravljeni vmesni pregledi stanja. Leta 2005 bo natančno pregledano, ali so bili uresničeni vsi ukrepi, ki jih predvideva bela knjiga s posebnim ozirom na gospodarske, socialne in ekološke posledice.

...na dolgi poti

Vendar pa skupna prometna politika ne more rešiti vseh problemov. Biti mora v skladu s skupno strategijo trajnostnega razvoja. Za vzpostavitev trajnega in okolju prijaznega prometnega sistema je treba uveljaviti številne ukrepe ter uporabiti številne politične instrumente. Ukrepi, ki jih vsebuje Bela knjiga, so samo prvi korak dolgoročne strategije.

Bela knjiga bo sedaj predložena pogodbenicam v vsebinsko razpravo. Leta 1998 je bila predstavljena bela knjiga o pravičnih cenah za uporabo infrastrukture: s to najnovejšo Belo knjigo je lok zaključen, manjkajo pa še smernice, kako predloge uresničiti. Uvedba tarif za uporabo infrastrukture predstavlja veliko priložnost za alpski prostor, saj bi tako bilo mogoče nadomestiti sisteme, ki omejujejo pravice za prevoz prek občutljivih območij, kot so Alpe – tak je npr. avstrijski sistem ekoloških točk. A če države ne bodo začele ukrepati, se bo na koncu izkazalo, da smo dobili sicer še eno zanimivo Belo knjigo, ki pa sama po sebi ne bo ustvarila trajnostne prometne politike.

Bela knjiga je na voljo na spletnem naslovu http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/lb_en.html.

Cestni predori v Alpah

Evropa boleha za prometom

Koliko prometa lahko prenese Evropa? Po nesreči v predoru Gotthard se je Evropa prebudila z glavobolom. Zaradi požarov so morali v letih od 1999 do 2001 na območju alpskega loka zapreti kar dve veliki prometni osi.

Ur. – Vsaka nova nesreča je vedno nesreča odveč. Tudi vsaka žrtev prometne nesreče je odveč. In to ne velja samo za 41.000 žrtev prometnih nesreč v državah EU, temveč za vseh 47 žrtev nesreč, ki sta se pripetili v predorih pod Mont Blanc in Gotthardom. Mobilnost zahteva svoje žrtve, zato je treba narediti vse potrebno, da bi bilo tveganje čim manjše. Čeprav ob vsaki nesreči v predoru nekateri »veliki politični duhovi« predlagajo gradnjo dodatnih cevi v predorih, pa je treba ponovno poudariti, da tehnične rešitve in gradnja novih objektov cestne infrastrukture na sedanji stopnji razvoja tovarnega prometa v Evropi problemov ne bodo rešile.

Avstrijsko ministrstvo za znanost in promet in nemško ministrstvo za promet sta naročili izvedbo dveh študij, ki sta raziskali število nesreč v eno- in dvocevni pre-

dorih. Izkazalo se je, da so razlike neznatne – obe študiji sta namreč prišli do podobnih zaključkov: na 100 milijonov prevoženih kilometrov se v enocevni predorih zgodi 12 do 14 nesreč, v dvocevni predorih pa od 13 do 14 nesreč.

Te številke dokazujejo, da problema ni mogoče rešiti z gradnjo novih velikih objektov cestne infrastrukture. Vemo, da je železnica varnejša, zato je nerazumljivo, da Italija, ki je na severu v veliki meri odvisna od alpskih osi, od koder ima izhod na evropsko tržišče, ne izrabi že obstoječih kapacitet, ki bi jih lahko zagotovil železniški promet, in ne izboljša obstoječih železniških povezav. Tudi projekti, kot je projekt Lyon-Torino, ki bo najverjetneje dokončan šele leta 2020, niso rešitev, če upoštevamo dejstvo, da bo tovarni promet še naraščal. Taki projekti so samo slepilo.

Treba je spodbujati vzpostavitev splošnega sistema za inteligentno in učinkovito ureditev prometa, to pa je mogoče doseči s pospešenim izvajanjem zadnje Bele knjige Evropske komisije (glej str.12) in Protokola o prometu Alpske konvencije.

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., München

Gradnja novih cevi v predorih ne prinaša rešitve za evropsko prometno problematiko.

Compagnie des Alpes

Prihaja nov monopol

Po mnenju gospodarstvenikov je trg smučarskega turizma prenasičen. Zaradi neusmiljene konkurence, ki jo predstavljajo cenovno ugodnejša potovanja v bolj oddaljene dežele, in pa zaradi dejstva, da so evropski prebivalci vedno starejši, upada število turistov, ki se ukvarjajo z zimskimi športi. Panoga se zato mora preusmeriti. Kostanj iz žerjavice sedaj pobira CDA (Compagnie des Alpes) v vlogi hčerinske družbe Caisse des dépôts, državne institucije v Franciji, z investiranjem v podjetja, ki so lastniki žičniških naprav.

Ur. – Compagnie des Alpes finančno sodeluje na smučarskih področjih v 15 turističnih krajih v Franciji, Italiji in Švici. Z 12 milijoni dnevni smučarskih turistov ima v svetu vodilno mesto. V letu 2002 bo družba finančno udeležena na nadaljnjih smučarskih področjih v Italiji in Avstriji.

CDA investira v donosne smučarske terene, kjer je pozimi vedno dovolj snega, pri čemer izhaja iz scenarijev, ki predvidevajo segrevanje podnebja. Pri CDA so mnenja, da v Evropi ta pogoj izpolnjuje 80 smučarskih centrov.

CDA je sporočila, da znaša njen dobiček 72 milijonov evrov ob prometu v višini 221 milijonov evrov v poslovnem letu 2000/2001, kar pomeni 20-odstotno rast v primerjavi s preteklim obdobjem.

Najverjetneje se bo ponudba zimskega športa omejila na maloštevilne turistične »trdnjave«, zato je nujno, da manjši in srednje veliki turistični kraji, katerih možnosti za preživetje niso tako velike, povečajo raznovrstnost svoje ponudbe in poudarijo svoje značilnosti. Na ta način se bo povečala tudi ponudba alpskega turizma. Prav tako pa so tudi večji turistični kraji zainteresirani, da se ponudbe v neposredni okolici popolnoma razlikujejo od njihovih.

Spremenjena sestava uprave CIPRE

Po šestih letih delovanja v upravi CIPRE-International je s svojega položaja podpredsednika CIPRE odstopil Peter Hasslacher. Njegovo mesto je nasledila Katharina Lins. Drugi člani uprave so bili ponovno soglasno izvoljeni.

©CIPRA-International

Peter Hasslacher je po šestih letih zapustil upravo CIPRE-International

Za novo podpredsednico je bila izvoljena Katharina Lins, pooblaščenka za varstvo narave v Vorarlbergu

Po šestih letih uspešnega sodelovanja zapušča upravo CIPRE-International Peter Hasslacher. Še preden je bil leta 1995 izvoljen za drugega podpredsednika, je dolga leta vodil oddelek za prostorsko planiranje in varstvo narave pri Avstrijskem planinskem društvu (OeAV) in bil tesno povezan s CIPRO. Leta 1992 je napisal 80 strani dolg dokument o alpskih območjih miru, ki velja vse do danes za eno temeljnih del na tem področju.

Kot podpredsednik CIPRE-International je Peter Hasslacher svoje delovanje osredotočil na Alpsko konvencijo. Njegovo strokovno znanje in vztrajnost sta bistveno pripomogla k temu, da je prometni protokol Alpske konvencije v oktobru 2000 končno premagal še zadnjo oviro. Ko je leta 1997 prišlo do popolne blokade pogajanj, je skupaj s Fritzem Gurgiserjem, predsednikom Transitforuma Avstrije-Tirolske, in Reinhardom Gschöpfom odpotoval v Nemčijo, kjer je predsednika nemške delegacije prepričal v nadaljevanje pogajanj.

Še posebej dragocena je tudi bibliografija Alpske konvencije, ki jo Peter Hasslacher vsako leto pripravlja skupaj s sodelavci svojega oddelka pri OeAV in v katero so zajete vse pomembne publikacije, ki so izšle na temo Alpske konvencije, zlasti pa publikacije z nemškega jezikovnega področja. V letošnjem letu je poleg tega objavil prečiščeno besedilo Alpske konvencije in pripadajočih protokolov v obliki priročne brošure.

Sodelavci v upravi CIPRE-International smo poleg njegovega znanja in strateškega intelekta še posebej cenili njegov temperament. Peter Hasslacher ničesar in nikogar ni pustil ravnodušnega. In ko se je takole zares jezil, ko je pri alpskem procesu spet enkrat šlo vse narobe, se je hitro ponovno lotil dela. Pri premagovanju težav in nabiranju novih moči sta mu poleg vztrajnosti pomagala njegova humor in hudo-mušnost.

Petru Hasslacherju se pristrčno zahvaljujemo za njegovo neumorno in dragoceno zavzetost pri delu. Četudi bo sedaj «samo član», bo tudi v prihodnje ostal povezan s CIPRO-International, zlasti kot član uprave CIPRE-Avstrija. Upamo pa, da bo poleg tega v vlogi predstavnika Club Arc Alpin (CAA) skupaj z nami še dolgo spremljal nadaljnji razvoj Alpske konvencije in nanj vplival.

Na skupščini delegatov CIPRE 25. oktobra v Chambéryju so bili soglasno ponovno izvoljeni za predsednika Andreas Weissen (Švica), za prvega podpredsednika Helmuth Moroder (Italija) in za blagajnik Josefa Biedermann (Lihtenštajn). Prav tako soglasno je bila izvoljena krajinska ekologinja Katharina Lins (Avstrija) za drugo podpredsednico in naslednico Petra Hasslacherja. Katharina Lins je pooblaščenka za varstvo narave v zvezni deželi Vorarlberg, v upravi CIPRE-Avstrija pa deluje poldrugo leto. Kot pooblaščenka na področju varstva narave že dlje časa povezuje delovanje nevladnih organizacij z upravnimi organi. Njena skrb je med drugim reševanje okoljskih problemov na čezmejni ravni in meddržavno sodelovanje, ki je za to potrebno.

Andreas Weissen

Predsednik CIPRE-International

Na pomoč! Motorne sani v Dolini Maire!

Piemontska Dolina Maire (Valle Maira), ki je med izletniki priljubljen kraj za obisk kulturnih znamenitosti, za sprehode ali terensko jahanje ter turno smuko ali pohode, sedaj ogroža načrtovana proga za motorne sani v Vallone di Marmora. «Sobivanje» udeležencev turnega smučanja, izletnikov in uporabnikov motornih smučí ne bo enostavno uskladiti. Obstaja pa tudi

bojazen, da omenjeni projekt, za katerega je dala pobudo Comunità Montana, ogroža gospodarske strukture turizma v dolini, saj je bil doslej razvoj usmerjen v izletniški turizem.

Francesco Pastorelli, CIPRA-Italija

Alpsko mesto: šestič po vrsti

Na začetku je bila samo ideja. In ideja je postala ena najbolj napetih alpskih zgodb.

V mestu Gap na jugu Francije že od lanskega novembra odštevaajo dneve, ki so še ostali do podelitve naslova «alpskega mesta za leto 2002». Prebivalci Gapa se na to pripravljajo že od trenutka, ko je žirija na zasedanju v Beljaku mestu podelila ta naziv. S tem se bo lahko tudi v tem mestu na obrobju Narodnega parka Les Ecrins začela nova oblika razvoja alpskih mest, kot se je to že zgodilo v Beljaku, Bellunu, Mariboru in letos v Bad Reichenhallu. Novembra je bila sprejeta tudi odločitev za leto 2003 in prvič je bilo izbrano švicarsko mesto – Herisau.

To, kar se je začelo leta 1997 na Koroškem in naj bi se prvotno ponovilo vsako drugo leto kjerkoli v Alpah, je postalo živahen razvoj, ki ni prenehal v nobenem od dosedanjih mest.

Pet ciljev za alpska mesta

Projekt «Alpsko mesto leta» izhaja iz petih ciljev, ki so si jih odgovorni postavili na samem začetku: 1. identiteta – utrjevanje alpske zavesti, 2. udeležba – aktiviranje prebivalstva, 3. funkcija – povezovanje regij, 4. vizija – oblikovanje prihodnosti v smislu Alpske konvencije, 5. sodelovanje – širjenje stikov in sodelovanja.

Vsako novo mesto si mora postaviti svojo pot, kako doseči omenjene cilje, vsebinsko izvajanje ostane nespremenljivo.

Tako, kot se to dogaja pri živih organizmih, se je prvotna zamisel «Javno delovanje za Alpe kot življenjski prostor» razvila v gibanje. Naziva «alpsko mesto leta» pri tem ne smemo razumeti kot priznanje, temveč kot nalogo, kot izziv. Gre za novo obliko, za oblikovanje trajnostne prihodnosti mesta in njegove okolice.

Sožitje je v središču pozornosti, istočasno pa gre za sodelovanje med organizacijami na občinski ravni ter nevladnimi organizacijami. To je zapleten proces in ne samo za mesta! Za vsako občino pa naziv alpskega mesta pomeni tudi spremembo načina razmišljanja in slovo od tradicionalnih poti. V glavi in drugje.

Dolga pot se začne

Prireditveno leto je samo začetek dolge poti v pravo prihodnost. Potem ko je ugotovljeno, kakšno je dejansko stanje, je treba postaviti cilje. Kratkoročne in dolgoročne, težje in lažje dosegljive. Najprej je treba vključiti vse sloje prebivalstva. Kot kaže primer v Beljaku, lahko ob koncu prvega leta že začne delovati nov naravni park ali pa se vzpostavi popolnoma nov način sodelovanja med mestom in okolico.

Tudi v primeru Maribora velja, da naravni park na Pohorju postaja resničnost. Da bi bilo sodelovanje med dosedanjimi in prihodnjimi alpskimi mesti učinkoviteje, je Bad Reichenhall izdelal lastno domačo stran. Na spletnem naslovu www.alpenstadt2001.de lahko izvemo veliko zanimivega o tej temi, spletne povezave nas vodijo do drugih alpskih mest in žirij, lahko se vključimo v razpravo prek elektronskih naslovov. In če mesta včasih le s težavo navežejo stike z nevladnimi organizacijami ali pa teh stikov sploh ni, potem jih je treba pozvati k sodelovanju: neposredno, prek žirije (CIPRA, Pro Vita Alpina, Delovna skupnost za alpska mesta) ali pa prek združenja «Alpsko mesto leta», Rathausgasse 8/II, A-9500 Villach, Telefon in faks: ++43-4242-219395 E-pošta: alpenstadt@aon.at

Gerhard Leeb

©Planet Alpen

Začelo se je leta 1997 v Beljaku, prvem alpskem mestu leta...

Leta 2002 bo postal Gap «alpsko mesto leta»

©Planet Alpen

CIPRA prejela Bindingovo nagrado 2001

23. novembra 2001 je CIPRA prejela veliko Bindingovo nagrado za varstvo narave in okolja v višini 50.000 CHF.

jeno v prihodnost in konkretno izvajanje v praksi.

V slavnostnem govoru je Mario F. Broggi, član sklada in direktor Švicarskega raziskovalnega inštituta za gozd, sneg in krajino, kot najpomembnejše zasluge CIPRE izpostavil njeno raziskovalno delo ter obdelavo podatkov in dejstev, pomembnih za alpski prostor, pa tudi strokovno izmenjavo informacij v več jezikih. Odbor in svet sklada pa sta s to mednarodno pomembno nagrado odlikovala tudi zasluge CIPRE na področju Alpske konvencije, ki bi jo lahko označili kot otroka CIPRE. Poleg tega je bil poudarjen tudi pomen njenih projektov, kot sta Omrežje občin «Povezanost v Alphah» ter poletna akademija v Lihtenštajnu.

Velika Bindingova nagrada za varstvo narave in okolja je poimenovana po Sophie (†) in dr. Karlu Bindingu (†), ki sta ustanovila dva sklada (v Baslu v Švici in v Schaauu v Lihtenštajnu) in tako omogočila, da se precejšnja denarna sredstva namenijo za splošno korist.

© Klaus Schädler

Pri predaji Bindingove nagrade Cipri-International, v višini 50 000 CHF, so bili navzoči tudi vsi Ciprini odbori iz vseh alpskih držav.

Ur. – Cilj Bindingove nagrade za varstvo narave in okolja je spodbujanje javne razprave o okoljskih problemih. Težišče delovanja sodelujočih posameznikov in skupin, ki ga odlikujejo s tem priznanjem, mora tako biti preučevanje problemov okolja, ki bo usmer-

Sklad Aage V. Jensen Charity Foundation iz Vaduza (FL) je finančno podpril izid te številke biltena CIPRA-Info.

AZB FL-9494 Schaan / P. P. / Journal
1/01

Adressberichtigungen nach A1, Nr. 552, melden.

Zutreffendes durchkreuzen – Marquer ce qui convient Porre una crocetta secondo il caso	Nicht abgeholt non rec. Non ritirato	Gestorben Deceduto
Weggezogen; Nachsanderfrist abgelaufen Palme expiré Trabacato: Termine di rispetzione scaduto	Un- bekannt sconnu incerto sicuro	Annahme verweigert Refusé Respinto
Adresse unrichtig indirizzo insufficente	Un- bekannt sconnu incerto sicuro	Gestorben Deceduto

IMPRESUM

Obvestila CIPRE
izhajajo 4-krat letno

Impresum Obvestila CIPRE – izhajajo 4-krat letno – Uredništvo (Ur.): Andreas Götz, Michel Revaz, Elke Haubner, Léa Dubois – CIPRA-International – drugi avtorji: Andreas Weissen, Francesco Pastorelli CIPRA-Italia, Gerhard Leeb, Babette Pfander – Prevodi: Fabienne Juilland, Carlo Gubetti, Nataša Leskovic-Urščič – Pri ponatisu zaželjena navedba vira – Natisnjeno na recikliran papir – Nemška, francoska, italijanska in slovenska izdaja – Celotna naklada: 13.850 – Tisk: Gutenberg AG, Schaan/Liechtenstein.

CIPRA-International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan,
tel.: 00423 237 40 30, faks: 00423 237 40 31, cipra@cipra.org, spletna stran: www.cipra.org

Nacionalni odbori:

CIPRA-Österreich, Alserstrasse 21/1/5, A-1080 Wien
tel.: 0043 1 40 113 36, faks: 0043 1 40 113 50, cipra@umweltdachverband.at,
www.umweltdachverband.at/cipra

CIPRA-Schweiz, c/o Mountain Wilderness, Postfach 1622, CH-8040 Zürich
tel.: 0041 1 461 39 00, faks: 0041 1 461 39 49, mountainwilderness@swissonline.ch

NOVO! CIPRA-Deutschland, Heinrichgasse 8, D – 87435 Kempten/Allgäu,
tel.: 0049 89 54 42 78 50, faks: 0049 89 54 42 78 99, info@cipra.de, www.cipra.de

CIPRA-France, 5, Place Bir hekaim, F-38000 Grenoble,
tel.: 0033 476 01 89 08, faks: 0033 476 01 89 07, cipra.france@wanadoo.fr

CIPRA-Liechtenstein, c/o LGU, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
tel.: 00423 232 52 62, faks: 00423 237 40 31, lgu@lgu.LOL.li, www.lgu.li

CIPRA-Italia, c/o Pro Natura Torino, via Pastrengo 20, I-10128 Torino
tel.: 0039 011 54 86 26, faks: 0039 011 534 120, cipra@arpnet.it

CIPRA-Slovenija, Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana,
tel.: 00386 1 200 78 00 (int. 209), cipra@gozdis.si

Regionalni odbor:

CIPRA-Südtirol, c/o Dachv. f. Natur- u. Umweltschutz, Kornpl. 10, I-39100 Bozen
tel.: 0039 0471 97 37 00, faks: 0039 0471 97 67 55, info@umwelt.bz.it, www.umwelt.bz.it

Podporni član:

Nederlandse Milieu Groep Alpen (NMGA), Keucheniushof 15, 5631 NG Eindhoven,
tel.: 0031 40 281 47 84, nmga@bergsport.com, www.nmga.bergsport.com